

otra parte, como soy un hombre que no estoy afiliado á partido alguno político, ni ostento prejuicio alguno religioso, y soy, por el contrario, un hombre profundamente respetuoso con las ideas, con los gustos, con las aficiones y con los caprichos de todo el mundo, me sería muy sensible tener que decir algo que pueda molestar á mis semejantes.

Por eso no trataré de hablar aquí de política, ni de religion. Se dirá por muchos que esto es una soberana tontería y que por esta causa jamás llegaré á ninguna parte. ¡Que le vamos á hacer!..... Tambien se dirá que vivir es molestar, que las palabras del Evangelio se han arreglado por los hombres y para los hombres en esta forma "¡Molestáos los unos á los otros!"

¿Hay nada más modesto y pernicioso para la sociedad, que esa manía de hacer política falsa y barata con la que medra unos pocos en perjuicio de la mayoría?

Esas son las teorías de la política actual con las que yo convivo, y así os aconseja á vosotros jóvenes de Rizal, que no sigáis una orientación que os conduzca por ese despeñadero, sino marchar con calma y sensatez por el camino del progreso, si queréis que nuestra pátria llegue algun día á formar parte en el concierto de las naciones libres y civilizadas. Para conseguir ese ideal, que es el de todos, precisa ante todo la instrucción, esa palanca poderosa que comienza por emancipar á los pueblos de la esclavitud moral que los sujeta al yugo de los grandes y caciques, para terminar por la completa emancipación política. Sin la instrucción y la extripación completa del fanatismo que por desgracia abunda en nuestro querido suelo, no llegaremos nunca á hacer pátria.

Al fomento, pués, de la instrucción y del trabajo, á la extripación de los vicios y destrucción del fanatismo religioso, deben dirigirse todos nuestros esfuerzos, si queremos sinceramente ver redimida la infortunada pátria, y verla surgir grande, rica y floreciente.

Noble, valiente y esforzada es la raza, generosa y pura la sangre malaya que heredara, de Lakandula, vivo está en nuestras almas el amor á la pátria, y por eso

y por otros grandes cualidades más, nuestro pueblo, el pueblo filipino, ha de triunfar y el día luminoso no está lejano.

Considerad, jóvenes, lo que os acabo de decir; solo por ese camino llegaremos á la meta de nuestras aspiraciones. Tal es el criterio de vuestro compatriota que os quiere y os saludo.

FERNANDO CARRUNCHO.

Febrero, 1909.

✻ ✻ ✻

“Ako’y nananalig”!!!.....

(*Sa bathala ng aking puso.*)

..... Na ang iyong “oo”
kaylan man ay hindi tutulad sa asó,
at hindi rin naman oong maglililo
ni paglililuhan ng inoohan mo”.

(*L. K. Santos.*)

Buwán ng Mayo.

Panahong ang langit sa Kapilipinuhan ay aliwalas, busilak, kaya’t malayang malayang nailalahad ng buwan ang kanyang liwanag na malamig at kaayaaya. Ang hangiy na pupuspos ng kawiliwiling samyong inaagaw sa nangagbukad na kampupot, at sa himpapawid ay umaalingawngaw ang pinilak na tinig ng kadalagahang nakikipagnitian sa marilag na tala sa gabí. Naliligo sa liwayway ang boong bayan ng Tahimik, na parang pinagpapala ng matamis na kupkop ni Kaligayahan.

Samantala’y dalawang kawal ni Pag-ibig ang magkaniig na nagsasalitaan sa piling ng isang bintana. Ang kanilang mga pusong kaylan ma’y di sinagian ng maiitim na sakit, ay nakikibahagi ng galak sa gayong kagandahan ng sanglinikhang pumupukaw ng lalong dakilang mga pagsinta.

Tumahimik ang nagsasalitaang si Taga-Langit at si Luningning. Makaraan ang ilang sandali’y muling nangusap ang binata:

—Luningning, ako ay nalulungkot.

—Kakaiba ka namang tao, ngayong dapat kang magsayá ay saka ka pa nagpapakalungkot.

—Ikaw man ang nasa kalagayan ko ay malulungkot ka rin, lalo pa’t magugunita mo, gaya ng pagkakagunita ko ngayon, na baka ang kalakhán ng tinatamo kong sayá, ay

maibayuhan pa sa lakí ng̃ dalamhating daranasin natin bukas.

—At ano ang magiging dahil ng̃ ganoóng kalungkutan?

—Kaila pa ba sa iyó; ang iyong pagkalimot!

Isang unis na magiliw ang naging tugón ng̃ dalaga.

—Hindi ba?

—Sa aming mga babae'y hindi maipangangambá ang ganyang pagkalimot; ano pa't sa inyong mga lalaki!

—Tunay na nga, ng̃uni't hindi mo ba talós na kaming mga lalaki, kaylan ma'y may pusong makabalík, dalá ng̃ aming pagkalalaki; ng̃uni't kayo'y hindi ganitó.

—Wala ang pumupuri sa inyo kundi kayo na rin!

—Siya nga naman palá; ang mga babae ay hindi maalam tumalikod sa isang pag-ibig; marunong lamang umibig ng̃ pag-ibig na pilit!

—Namamali ka! Ang sukat mong pakabantuin ay habang tinatangkilik ni Taga-Langit si Luningning, itó kaylan man ay di makalilimot at laging gugunitain ang kanyang pagirog na ganap, buo at dalisay.

—Ako'y nananalig!....

Ganyan ang sálitaan ni Luningning at ni Taga-Langit na dahil sa kalaliman ng̃ gabí, ay mahirap sa kanilang kaloobang nilagot.

* * *

Nakaraan ang ilang panahon.

Si Taga-Langit ay taimtim na nangangako sa mga pagirog ni Luningning at itó naman ay lubos na naniniwala sa mga pagibig na ipinamamalas noon.

May buhawi kayang makapagigitna sa tibay ng̃ mga pangakuan ng̃ dalawang magkasintahan?

May sungit kayang makapananagumpay sa kalinisan ng̃ mga sumpaang nilá?

May kapangyarihan kayang makaaabdong sa banal na pagtatangkilikan ng̃ dalawang pagibig na iyón?

Wala na at kaya lamang makapaghiganti si Sawing-Palad ay kung bangkay ng̃ mamalas ang dalawang iyóng sa harap ng̃ Langit ay pinagpalit ang kanikanilang puso at nagsumpaang ang kanikanilang dibdib ay pag-iisahin.

* * *

Isang gabi ay muling dinalaw ni Taga-

Langit si Luningning. Dinatnán itong nakaupo sa ilalim ng̃ isang mayabong na puno ng̃ Baliti, iyong punong madalas na maging saksí ng̃ kanilang mga sumpaang at tagatagod sa kalinisan ng̃ kanikanilang mga pangakuan, at nakapangalumbaba na wari'y binabagayan ang dilim ng̃ gabi at panglaw ng̃ pangnorin. Malayo pa si Taga-Langit ay namataan na ang kanyang giliw kaya't di na sa bahay napatungo kundi sa halamang kinadoroonan ng̃ kanyang sadya.

—Bakin ka nalulungkot?

—Huwag mo na akong pagtakhán, Taga-Langit ko, mayroon lamang akong kinukurong isang bagay.

—Si Luningning, bakit di mo ipagtapat sa akin at ng̃ magkásalo tayo sa kalungkutan mong iyan?

—Bayaan mo nang sarilinin ko.

—Hindi mo ba maipagtapat sa akin?

—Huwag na, káya ko ng̃ bathing mag-isá....

—Kalumbayan ko ang namamasid kitang naghihirap ng̃ hindi ko nalalaman.

—Yamang mapilí ang nais mong maalaman, makinig ka't aking sasabihin; ¿Nagugunita mo ba ang panglaw ng̃ gabi? ang dilim ng̃ pangnorin? Nakikita mo ba ang bulalakaw na iyang wari'y tayo ang tinutungo?

—Oo, aking irog,— at sabáy na idinampí sa kanyang puso ang kamay na nakaturo ng̃ dalaga.

—Ang dilim na iyán, ang panglaw ng̃ pangnorin at ang di makapaibabaw na liwanag ng̃ mga bulalakaw na tila balót ng̃ sapot na gabi, ang siyang ikinalulungkot ko ngayon; palibhasa ang kisindak-sindak na dilim ng̃ gabing iyan ang pinanganganihan kong makapagharihan dito sa ating Bayan, bagay na hindi mahirap mangyari, sapagka't di pa nagigising ang patabang naghibigay buhay doon.

—Sino ngayon ang may kasalanan di ba ang mapagharihan?

—Hindi ko matuturang ganáp kung sino; ng̃uni't ang aking masasabi sa iyo ay gaya ng̃ sinaliwsaliw ni Rizal na anyá'y: “kaya't mayroong nangaalipin, ay sapagka't may bayang napaaalipin”.

Isang matimping galák ang nagiug pakli ni Taga-Langit, at ang wika'y:

—Luningning! Ikaw nga't dili iba ang

dapat kong pintuhin dito sa balat ng lupa; ikaw ang aking buhay, nasa iyo ang aking sigla, ikaw ang aking paraluman at patnubay. Ang may ganyang pagkukuro ang tangiang mithi at wala na sino pa man ng aking pagsuyo, palibhasa ang mga may gangganyang pagkukuro'y siyang bukas makalawa'y magiging inang makapagsusupling ng mga batang MAY DANGAL, MAY PUSO, MAY UTAK, MAY PURIT LIKAS NA KATAPANGAN.

Silay-Aliw.

II--1909.

Cartas de aceptación

Publicamos en nuestro número de hoy las contestaciones recibidas hasta la fecha de nuestros socios honorarios á la comunicación de la Asamblea de representantes de nuestra Confederación, en la que se ratifica el nombramiento respectivo de los mencionados socios.

Pasig, Rizal, Diciembre 17, de 1908.

Señor:

Tengo el honor de acusarle recibo de su atenta carta de 25 de Noviembre ppdo., significándole que con la mayor satisfacción acepto el título de socio honorario de la CONFEDERACION DE LAS ASOCIACIONES DE LA PROVINCIA DE RIZAL.

En grande estima he tenido siempre las manifestaciones de union y buena inteligencia entre los hombres, y en especial entre individuos de nuestro pueblo, porque á mayor suma de armonia y anhelo por el bien comun corresponde mayor impulso hacia el Progreso Universal.

Cuanto pueda valer mi humilde personalidad queda á disposicion de la Confederacion que V. dignamente preside.

Muy respetuosamente.

A. FLORES.

Sr. José S. Hilario,
Presidente de la Confederacion.

Manila, 5 de Febrero de 1909.

Señor José S. Hilario,
Presidente de la Confederacion de las Asociaciones de la Provincia de Rizal.

Muy señor mio,—

Tengo el placer de acusar recibo de su atenta comunicacion con fecha 25 de Noviembre del año proximo pasado y recibida el 4 de los corrientes.

Al manifestar á la Confederación de las Asociaciones de la Provincia de Rizal, que V. tan acertadamente preside, mi sincero agradecimiento y aceptación por el significado honor que se ha dignado conferirme, nombrándome uno de sus Socios Honorarios, pláceme en grado sumo enviar á Vd. mi mas

entusiasta felicitación por vuestra noble como patriótica y oportunísima actividad en laborar por nuestro mejoramiento, actividad tanto mas digna de aprecio y cooperacion cuanto que la condicion en que se halla nuestra provincia pide á gritos que nuestros "hombres nuevos" se porten, como vosotros de una manera bien merecedora de aplausos y alabanzas.

Ofrézcoos, pues, mi insignificante valér, confiado en que nuestra union, guiada por nuestra perseverancia, será uno de los factores mas importantes que han de prestar segura y sólida base para edificacion de nuestro porvenir venturoso.

Vuestro devotísimo comprovinciano,

SIXTO DE LOS ANGELES.

"Mga sawikain"

I.

Ang Bayang nasásakupan
ng malakí at mayaman
ay dapat pagsumikapán
ang lubos na kasarinlan
lalo sa lahat ng bagay..

II.

Kapag ang dapat umakay
sa bulág na kababaya'y
nagpakaimbí ng asal,
ay waláng maántay
kung hindi kabusabusan.

III.

Sa isang pagsásamahan
ay ang mananámuang,
pabayá sa katungkulan...
ay dapat pakailagan,
pagka't libim na kaaway.

IV.

Ang alin at sino pa man,
na, ng uua'y dating sukaban,
nang imbí at tampalasan,
ay dapat paka-ingatan
may gawín mang kabutihan.

V.

Ang sino mang naglalakbáy
na ibig datnin ang hangan
ay dapat pakailagan
ay ang pagpatol sa Kaw-kaw
ng mga ásong lansangan.

VI.

Kung ibig pagpitaganan,
ay ang kinakailangan,
twi-twi na ay mamuhunan
ng dalisay na paggalang
sa kapwá niya nilalang

SUMILANG KA BAYAN.

Pasig, Feb., 1, 1909.

